

DOBRE PRAKTYKI

w Zakładzie Leczniczo-Opiekuńczym dla Dzieci „Betlejem”

Jadwiga Bizoń
Dyrektor Zakładu Leczniczo-Opiekuńczego dla Dzieci Betlejem

Katarzyna Słomian
Logopeda
Maria Kulej
Psycholog

Aneta Bakalarz-Chocaj
Fizjoterapeuta

Siostry z naszego Zgromadzenia mieszkają i pracują w Jastrzębiu Zdroju od 1938 r., natomiast Zakład dla dzieci funkcjonuje od roku 1953. Powstał jako Specjalny Dom dla Małych Dzieci. Od początku Siostry opiekują się dziećmi niepełnosprawnymi fizycznie i intelektualnie.

Początkowo w Zakładzie przebywało 30 podopiecznych, potem stopniowo ich ilość zwiększała się i obecnie leczy się u nas 45 dzieci z porażeniem mózgowym, spastycznym, zespołem wad wrodzonych, zespołem dziecka maltretowanego, epilepsją i przeróżnymi innymi schorzeniami. W większości są to dzieci nie poruszające się samodzielnie, leżące, wymagające całodobowej pielęgnacji i często kosztownego leczenia. Do 31 marca 2000 r. Zakład był jednostką niesamodzielną, funkcjonował jako oddział szpitalny dofinansowywany przez Urząd Wojewódzki w Katowicach. 1 kwietnia 2000 r. została podpisana umowa z Ś.R.K.CH. w Katowicach, potem z Ś.O.W.N.F.Z. i od tej pory funkcjonuje jako jednostka samodzielna o nazwie: Zakład Leczniczo-Opiekuńczy dla Dzieci „BETLEJEM”.

Fot. 1

DOBRE PRAKTYKI STOSOWANE W PLACÓWCE I EFEKTY

I. Adaptacja i modernizacja placówki

Do roku 1990 dzieci przebywały w stosunkowo ciasnych pomiesz-

zeniach starego budynku. W roku 1990 został oddany do użytku nowo wybudowany dom, gdzie znalazło się sporo nowych pomieszczeń do prowadzenia działalności Zakładu.

Upłynęło trochę czasu, wymogi sanitarne wzrosły i 15-letni dom wymagał dostosowania do aktualnych potrzeb, modernizacji i nowych nakładów na przeprowadzenie remontów. Modernizacja dokonuje się na podstawie tzw. Programu Naprawczego zatwierdzonego przez Sanepid. W ramach modernizacji została wybudowana winda osobowa dla niepełnosprawnych – wcześniej dzieci przenoszone były na rękach, co stanowiło zagrożenie zarówno dla nich, jak i dla personelu.

Ponadto, wszystkie pokoje dzieci zostały zaopatrzone w umywalki z ciepłą i zimną wodą. Przebudowano również łazienki dla dzieci. Zostały zakupione nowe, regulowane łóżeczka z materacami przeciwoleżynowymi. Zmodernizowano salę rehabilitacyjną i wyposażono ją w nowy sprzęt.

Odnowiono i w nowoczesny sprzęt wyposażono także pralnię i kuchnię. Szczególnie należy tu zaznaczyć zakup kuchni konwekcyjno-parowej i przemysłowej zmywarki do naczyń.

W ostatnich latach dobudowano i wykończono poddasze, gdzie powstały nowe pomieszczenia dla

dzieci takie jak: pokój logopedy i psychologa wyposażone w odpowiedni sprzęt, pomieszczenie do elektrostymulacji, pokój odwiedzin, pomieszczenie dla krawcowej, dwuosobowy pokój gościnny oraz duża aula konferencyjna służąca również innym spotkaniom z personelem, np. narady, szkolenia, konsultacje.

II. Programy terapeutyczne – usprawnianie funkcji pokarmowych, wspomaganie rozwoju emocjonalnego i intelektualnego

Większość dzieci w ZLO „Betlejem” rozwojowo nie przekroczyła pierwszego roku życia (na podstawie Skali Rozwoju Psychomotorycznego Brunet – Lezine), dlatego jedzenie jest dla nich złożoną czyn-

nością motoryczną, której muszą się nauczyć. W Zakładzie jest prowadzona terapia prawidłowego gryzienia i połykania, która jest podstawą sprawnego przyjmowania pokarmów stałych i płynnych. Odpowiednio wyprofilowane łyżeczki i kubki, specjalne stymulatory usprawniające i uwrażliwiające narządy artykulacyjne (np. „zimny paluch”, wibrator logopedyczny, szpatułki fakturowane) oraz prawidłowo wykonany masaż jamy ustnej pozwala logopedzie w pełni wykorzystać tkwiący w dziecku potencjał. Trzeba pamiętać, że prawidłowo realizowana funkcja pokarmowa stanowi ruchową podstawę w przygotowaniu narządów mowy do podjęcia funkcji artykulacyjnych. Wysiętek wkładany w zorganizowanie prawidłowego karmienia dziecka, służy między innymi zdobywaniu autonomii psychologicznej, rozwojowi osobistemu i interpersonalnemu.

Nad rozwojem tych funkcji pracuje psycholog, którego opieka polega przede wszystkim na obserwacji zachowań, diagnozie i wspomaganie rozwoju funkcjonowania intelektualnego i emocjonalnego dzieci, a także terapii zachowań nietypowych i stereotypowych,

Fot. 1. Budynek ZLO po modernizacji
Fot. 2. Terapia zajęciowa – elementy Kielina
Fot. 3. Rehabilitacja – hydromasaż

poprzez regulację emocji i naukę nowych form zachowań. Wspomaganie wymienionych obszarów rozwoju odbywa się przede wszystkim przez zabawę z dzieckiem, polisensoryczne poznanie najbliższego otoczenia (zajęcia w parku, na dworze), dostarczanie prostych bodźców oddziałujących na systemy afektywne (smak, zapach), techniki relaksacyjne przy pomocy dotyku (masażyki dziecięce), słuchanie bajek terapeutyczno-relaksacyjnych w celu obniżenia napięcia, wywołania odprężenia, uspokojenia i wyciszenia.

III. Metody rehabilitacji i zabiegi wspomagające

- » **NDT – Bobath** – metoda pomaga usprawniać dziecko tak, by mogło w pełni wykorzystać swoje możliwości na tyle, na ile pozwala mu uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego. Terapeuta odpowiednio dobiera i przygotowuje rodzaj, tempo, rytm każdego ruchu i ćwiczenia, uwzględnia potrzeby psychologiczne dziecka, stopień jego sprawności i występujące zaburzenia.
- » **HYDROMASAŻ** – stanowi bardzo ważny element kompleksowego usprawniania dzieci z MPDz, który pomaga obniżyć napięcie mięśniowe, rozwijać somatognozę, ułatwia wykonanie ruchu czynnego, gdy

dziecko czuje otaczającą go przestrzeń.

- » **FIZYKOTERAPIA – ELEKTROSTYMULACJA** – stosowana głównie w przypadku mięśni porażonych wiotko, mięśni w zaniku prostym. Wzmacnia siłę mięśniową, leczy uszkodzenia nerwów obwodowych, blizny, stymuluje przykurczone tkanki oraz mięśnie rozciągnięte w skoliozach, poprawia metabolizm mięśni i przepływ krwi, a także uaktywnia unieruchomione mięśnie do pracy.
- » **LASEROTERAPIA** – poprawia odżywianie i ukrwienie tkanek, pobudza regenerację komórek i naczyń krwionośnych, działa przeciwbólowo i przeciwobrzękowo. Leczy poważne uszkodzenia skóry m.in. odleżyny, zaczerwienienia oraz choroby skóry takie jak łuszczyca.
- » **ZABIEGI ŚWIATŁOLECZNICZE – lampa BIOPTRON** – przyspiesza gojenie ran, odleżyn i owrzodzeń.

W razie potrzeby, dzieci korzystają z konsultacji u specjalistów czy też hospitalizacji w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach im. Jana Pawła II oraz w Szpitalu Dziecięcym w Jastrzębiu Zdroju. Wszyscy podopieczni po ukończeniu trzeciego roku życia uczestniczą (poza leczeniem i rehabilitacją) w codziennych zajęciach rewalidacyjno-wychowaw-

czych w Ośrodku Rewalidacyjno-Wychowawczym, który funkcjonuje przy ZLO „Betlejem” w Jastrzębiu Zdroju.

IV. Rozwiązania ułatwiające pracę personelu

- » **SERCE PRACOWNIKA** – im więcej serca włoży pracownik w dzieło swojej pracy, tym łatwiej się pracuje i doskonalsze są efekty.
- » **WZAJEMNA WSPÓŁPRACA** – jednym z najlepszych sposobów ułatwiających pracę personelu jest dobra, wzajemna współpraca. Polega ona w szczególności na ciągłym, ścisłym kontakcie oraz wymianie opinii i doświadczeń całego personelu terapeutycznego celem zapewnienia każdemu pacjentowi ciągłości i prawidłowości leczenia. Dzięki współdziałaniu i dobrej organizacji pracy całego personelu Zakładu oraz lekarzy specjalistów współpracujących z naszą placówką, można zobaczyć jej efekty na schorowanych, lecz uśmiechniętych twarzach dzieci.
- » **DOKSZTAŁCANIE PERSONELU** – ogromną rolę ułatwiającą pracę personelu ma odpowiednie wykształcenie i systematyczne doszktałanie personelu. Nasz Zakład ma osiągnięcia również w tej dziedzinie.

Fot. 4

Logopeda kontynuuje studia podyplomowe na kierunku neurologopedii. Psycholog na kierunku Zarządzania Zasobami Ludzkimi. Dwie fizjoterapeutki skończyły w tym roku dwuletnie studium ratownika medycznego, dwie inne – opiekuna medycznego. Doksztalcają się także pielęgniarki w takich dziedzinach jak:

- » anestezjologia i intensywna terapia,
- » opieka długoterminowa,
- » pielęgniarstwo pediatryczne,
- » środowisko rodzinne,
- » szczepienia ochronne.

Pracownicy ZLO kształcą się również na kursach z opieki długoterminowej i w zawodzie opiekuna medycznego. W listopadzie 2011 r. organizujemy kurs opieki długoterminowej dla 14 pracowników, aby cały personel posiadał pełny zakres umiejętności efektywnej pracy z dzieckiem niepełnoprawnym. Wszyscy pracownicy naszej placówki (łącznie z personelem kuchni, pralni i pracownikami technicznymi) są też przeszkoleni w udzieleniu pierwszej pomocy przedmedycznej. ■

Fot. 4. Praca psychologa – badanie rozwoju psychomotorycznego

Fot. 5. Praca logopedy – usprawnianie funkcji pokarmowych

Fot. 6. Rehabilitacja – elementy NDT – Bobath

Fot. 7. Rehabilitacja – lampa BIOPTRON

Fot. 7

Fot. 5

Fot. 6